

בטחון שבועי

אור חדש על מתיקות דרך "ויגבה לבו בדרכי השם" במשנת נובהרדוק.

מהגה"צ רבי יהודה מאנדל שליט"א מעי"ת לייקווד יצ"ל

הערה: בכל גליון יש עצות טובות ומועילות, או שורות שהיית רוצה לזכור. כדאי מאוד לציין אותם, או לרשום אותם בפנקס מיוחד. ועל זה נאמר: אם תעירו ואם תעוררו את האהבה עד שתחפץ. (ויכידוע מהרמב"ן).

תזריע - שנה ב' גליון 19

לע"נ מרת חוה בת ר' פינחס ע"ה ולזכות ר' מ.ב.א. שיחי'

סיפורי בטחון

החילוק בין דקה של מוסר לשעתיים של מוסר

פעם התקשר אלי ידיד ואמר לי שיש לו חבר שהוא שבור ורצוץ לאחר 5 שנות המתנה לזש"ק, החבר היה גר במקום רחוק, ולכן הוא הציע ללמוד אתו בטלפון כל יום ענייני בטחון לדקה אחת (1 מינוט). זה היה קבלה חזקה שהחליטו שלא יוותרו על לימוד זה בשום מצב, וששניהם לא ילכו לישון עד שלא למדו דקה זו של מוסר.

הם למדו בספר מדרגת האדם בפרק שמדבר על בטחון. לאחר חודשיים, לא ראו עדיין ישועה, וחבירו היה מאוד מיאוש. ידידי הוא קרוב מאוד לחבר זה, והוא החליט שהוא חייב לעשות הכל למענו, והוא גם היה פתוח איתו באופן מיוחד. הוא אמר לו - בליל שישי - הלילה, אנחנו נלמד יחד בלי להפסיק, אף אם זה יהיה כל הלילה! הם התחילו ב 11:30 בלילה, ולאחר כשעתיים שניהם נרדמו.

ביום הבא סיפר לו חבירו, שהמוסר השפיע עליו, ושאינו זוכר יום שהיה כ"כ שמח בחייו! זמן קצר אח"כ, אשתו הלכה לרופא, והוא הודיע לה שהיא בהריון!! הרופא הוסיף שבעצם זה היה נגד הטבע שהיא נכנסה להריון וזה נס גמור!! אבל הרופא גם כעס מאוד, כי הם הפסיקו להתעסק ברפואות כבר כחודש וחצי [ידידי הסביר לי שהרופא כעס, כי כך הוא לא קיבל תשלום, מכיון שהאשה לא עשתה כהוראותיו!] הקב"ה הראה להם, שמי שעוסק בבטחון ובוטח רק בו, זוכה לישועה מיוחדת, נס מהשי"ת לבדו!! - זהו שכר העובדים על בטחון.

אני מכיר כמה אנשים שנושעו (בפרנסה ועוד) ע"י קביעות של 5-10 דקות של בטחון כל יום, אבל לפעמים צריך הרבה יותר, משום שהקב"ה רוצה שתהיה חדור ביתר עומק במדת הבטחון או פשוט משום שאין לך מספיק רוגע ושמחה, והרגשה חיובית על מצבך. הידיד הנ"ל סיפר לי שבאותו ליל שישי, למד בפ"ד ב'דרכי הבטחון' בספר מדרגת האדם, וקיבל שם הרגשה נפלאה, שהקב"ה רוצה שיהיה לך בטחון, ולכן רק אם תשתדל ותתאמץ להגיע לזה, הוא ית' יעזור לך!

*אברך יקר היה לחוץ מאוד בענייני פרנסה. יעצתי לו ללמוד ספרי בטחון, לאחר שבועיים הוא סיפר לי שלקח ספר חזק ולמד אותו הרבה שעות והוא מתחיל להרגיש רוגע ושלוה -

שאת או ספחת או בהרת

נגעי עור בשר באים בצבע לבן, והוא עונש על גאווה ולשון הרע. אפשר להבין שהרמז בלבן הוא כאדם שמאבד חיותו - שנהיה חוור ולבן, וזה מרמז לו על יום המיתה ושיעשה חשבון הנפש. אבל נראה ממה שחז"ל הגדירו ארבע מראות נגעים שיש כאן זירוז לצד הטוב. במשנה ריש נגעים בהרת עזה כשלג, שניה לה כסיד ההיכל, וכו' וחכ"א השאת כצמר לבן שניה לה כקרום ביצה. ויש לפרש שלג ע"ד אם יהיו חטאיכם כשני, כשלג ילבינו, שזהו נקיות שלימה מחטא. הקב"ה מרמז לאדם - תראה בגופך הצבע הטהור ביותר - זהו מה שאתה באמת!! איך תוכל לחטוא?? צמר לבן בא מכבש נקי בן יומו. עם ישראל נמשלו לכבש בין ע' זאבים. וכל יום מביאים כבשים לתמיד. הכבש הוא הדוגמא החזקה ביותר של הכנעה בשלימות גמורה בלי שום התנגדות. הולכים אחרי הרועה בלי שום רצון עצמי, ובלי שום מדות רעות. זהו הבהמה העדינה ביותר!

וזה מרמז למצורע: זה מה שאתה יכול להיות! יש לך בנפשך כח ואפשרות להיות בעל מדות נפלא! נרדף ולא רודף, ככבש! הכבש הוא חם ונעים, רך ועדין - זוהי המדה של כלל ישראל וגדולי ישראל בפרט! רק להיות על ידם, השכיח ממך כל הצרות! **סיד ההיכל**. בא לומר לאדם, תזכור את ההיכל המקום הקדוש ביותר! אתה בעצם היכל מהלך - איך תוכל לחטוא? **קרום ביצה**. הביצה מרמז על חיים חדשים, ובעל התשובה צריך לדעת שיכול להתחיל מעכשיו חיים חדשים - הנגע אומר לו - תולד מחדש ותתחיל חיים חדשים, נקיים!

בודאי כל אחד קיבל בהשגחה את המראה ששייך לו, ואולי לפי הצבע, היה לכל אחד את המוסר והחיזוק שהוא צריך! (כמו שכל אחד צריך את ספר המוסר ששייך לו).

מדה טובה מרובה.

הסבא מקעלם אמר, אם דיבור לשה"ר חמור כ"כ, אז דיבור טוב על השני או אל השני, גדולה פי חמש מאות!! ואי אפשר לתאר הגדלות של אדם שמדבר טוב.

ומצאנו דבר נפלא ברבינו בחיי כאן. למה לא נאמר בפרשת נגעים דבר אל בני ישראל כמו ברוב המצוות. ומפרש בשם המדרש תנחומא כאן (אות ז') שזה שאמר הכתוב – כי לא קל חפץ רשע אתה. ומפרש רבינו בחיי – שאין הקב"ה חפץ לחייב שום בריה אלא להצדיק בריותיו, וכמו שנ' ד' חפץ למען צדקו וכו'. וזה מתאים עם מה שכתבנו שגם כשיש נגע הוא בא לעורר האדם ולחזקו בגדלותו ובצדקתו! **יש לך בתוכך את כל המעלות והאפשרויות! וכמה שתבין מעלותיך כך תגדל יותר!**

אחד לעולה ואחד לחטאת

פרש"י: לא הקדימה הכתוב אלא למקראה, אבל להקרבה, חטאת קודמת לעולה. החטאת מנקה את האדם מהרע, ואח"כ הוא יכול להביא דורון ולהתעלות (עולה לשון עלייה). אבל גם לפני שמקריב את החטאת – ידבר בעיקר על העולה! **אסור לדבר על חטאים וחטונות. צריך בעיקר לשים דגש על הטוב.** בודאי צריך להביא חטאת, אבל לא להתעצב מזה. המשגיח רבי נתן וואכטפויגעל זצ"ל אמר שחטא

הוא כמו פצע – כמה שיותר נוגעים בו ומתעסקים אתו הוא נהיה גרוע יותר.

הכרתי יהודי שהיה לו הרגל קשה מאוד, ולא הצליח להפטר ממנו, הוא התפלל על זה המון, ובכל זאת לא היה שינוי. יום אחד החליט להודות להשי"ת על כל התגברות קטנה, תוך כמה שבועות היה לו שינוי עצום מאוד לטובה.

אין הבדל כמה קשיים יש בחייד (ח"ו), בכל זאת אף פעם אל תעשה מהם עיקר אלא טפל, ובעיקר תבדוק ותדבר על כל הטוב שיש לך, תרשום לעצמך את כל הסייעתא דשמיא שיש לך גם בדברים הקטנים, עד שתראה כמה שהשי"ת אוהב אותך, שומר עליך ומיטיב איתך! (יש יצה"ר מיוחד לא לכתוב דברים כאלה), ותודה להשי"ת כל הזמן על הטוב.

וראה הכהן את הנגע – רעת הנגיעות

למה דוקא הכהן הוא זה שצריך לטמאות ולטהר את הנגע. אפשר לומר שהצרעת נקרא "נגע" וזה בא להזכיר שהסיבה שהביא אותו ללשון הרע היה "נגיעה". כשאדם נוגע בדבר, הוא פסול לדון ולהעיד משום שרואה רק את הצד שלו. כשיש מדות רעות האדם יש לו נגיעה לראות רע אצל השני. (קנאה או כעס או כבוד), ועי"ז מגיע ללשון הרע.

רק מי שנקי מנגיעות כאלה יכול לדון את בעל הנגע, וזהו צאצאי אהרן הכהן שנאמר עליו וראך ושמח בלבו – הוא היה נקי מכל הנגיעות של מדות רעות, ולכן רק הכהנים יכולים לטמא ולטהר.

תפקידנו לשאוף להיות כאהרן. ועי"י שלומדים שער הבטחון, אנחנו מגיעים לשמחה אמיתית, שזה מקרב אותנו ללב טהור!

ומראה הנגע עמוק וכו'.

רש"י מפרש שהמראה של התמיד תמיד עמוק מהצל. ולהלן בשחין הוסיף רש"י שהמראה עמוק ואין ממשו עמוק. יתכן שמרומז כאן שהרבה פעמים יש אדם שחושב שהוא עניו, כי הוא תמיד מדבר על שפלותו. אבל המבחן האמיתי של גאווה הוא – ולמקללי נפשי תדום – שאז, מטבעו הוא מתפרץ בכעס ואינו יכול לסלוח לו. העניו האמיתי הוא זה שלמד על בטחון, וכ"כ שמח בעצמו עד שבאמת אין לו קפיידא על השני שמחרפו או מזלזל בו. וזה נקרא בחובת בלבבות מדת ההשתוות – שאין לו חילוק אם משבחים אותו או מחרפים אותו, כי הוא מכיר את מעלותיו ואינו תלוי בדעותיהם של אחרים. הוא גם יודע היטיב שאם זלזלו בו, הרי גם זה מהשי"ת – וכמו שאמר דוד המלך אלקים אמר לו קלל. זהו אדם הנקי מנגיעות באמת.

לא להבהל

ממדה רעה!

אשה כי תזריע וכו' וטמאה. אם אדם מגלה אצלו מדה רעה אין לו להתייאש. הוא צריך לדעת שכל אדם נולד עם טבע רע, עד כדי כך שבעצם פתיחת הרחם, יש כבר חלק לצד הטומאה וזה מטמא את אמו! (ועי' תהלים נ"א ז') אם יש לך מחשבות או מדות לא טובות, תבין שזהו הטבע שהשי"ת ברא, וכך צריך להיות, כדי שנתגבר על טבעינו ונתעלה!

ובו שיער צהוב דק (לשון צהוב דומה לתבנית הזהב – צהוב כמו זהוב – רש"י י"ג ל"ז).

בטומאת נתקים הדין הוא ששיער צהוב הוא סימן טומאה ושיער שחור (או כל צבע אחר של שיער – רש"י שם) הוא סימן טהרה. וזה אומר דרשיני – תמיד צבע צהוב משמש לדברים הקדושים ביותר, ולמה דוקא כאן הוא סימן טומאה. יתכן שזה מרמז שיש לפעמים בעל לשון הרע שהוא בטוח שהלש"ר שלו הוא מצוה גדולה – זהב טהור! והתורה מרמזת שיש דבר שנדמה כזהב אבל הוא סימן טומאה! הנגיעה מקלקלת את השורה! אין כאן זהב טהור, אלא צהוב טמא!

נגיעות לצד השני – בהק הוא טהור הוא

מצאנו גם אדם שעשה משהו שנדמה לו כמכשול אבל באמת אין לו אשמה בזה. אבל לפעמים הוא חושב ע"ז יום ולילה ואינו מפסיק להאשים את עצמו. אולם זה מרומז באריכות בתורה בענין הבהק.

הרי לכאורה כל ענין הבהק בתורה הוא מיותר. כי אם אינו מד' מראות נגיעים פשוט שהוא טהור. וע"ד דרוש אפשר לומר שהתורה מרמזת לנו שלפעמים האדם לא עשה באמת משהו רע ובכל זאת יש לו יצה"ר להאשים את עצמו באיזה מכשול. והתורה מלמדת אותנו – **טהור הוא!!** אל תדאג ואל תאשים את עצמך, להיות שפל בעיניך, זהו העבירה הגדולה ביותר, כי הוא גורר עוד הרבה עבירות ח"ו. אל תהי רשע בפני עצמך (אבות פ"ב משנה י"ג).

הצעד הראשון בבטחון

המצב יותר טוב ממה שאתה חושב!

ומראה שפל מן העור. כל מראה לבן עמוק הוא כמראה חמה עמוקה מן הצל (רש"י). הטבע הוא שהחשך שבחינו עולה ומכסה על האור שיש. אדם חושב "החיים שלי שחורים, אני אבטח בהשם ואצא מן החושך". ונמצא שחושב שמצבו גרוע ממה שהוא באמת. ואז מחשבותיו ופחדיו יכולים לגרום שהמצב יחמיר ח"ו. ולכן לפני בטחון, תתבונן כמה חסד הקב"ה כבר עושה אתך!! ומזה תבין כמה הוא דואג לך, ואל תתן לנקודות השחורות להחשיך את כל האור שיש לך, ואז תרגיש את קרבת ד' אליך, ותוכל להתחיל לקוות ולבטוח ביצועתו. ולכן עצה טובה וחשובה לרשום את כל החסדים הטובים שאתה רואה בחיך. וע"ע עוד לקמן "איך מתלמדים לדבר תמיד טוב".

וזה מועיל גם לאידך גיסא. עד כמה שאתה מאמין בעצמך שאתה צדיק, תהי' באמת יותר טוב. [לפעמים זה טוב אף להגזים קצת ולהחשיב את עצמך קצת יותר...]

הגה"צ רבי דוד בלייכער זצ"ל מנובהרדוק אמר שמבואר בחז"ל שאאע"ה, כשעשה סעודה ביום הגמל את יצחק, לא הקריב קרבן להשי"ת. השטן קטרג, והקב"ה ניסה אותו בהקרבת בנו יצחק. וע"ז אמר רבי דוד ז"ל **שאברהם לא התחרט שגרם לעצמו נסיון זה.** אלא אדרבה, שמח שהקב"ה הביא לו נסיון גדול לרומם אותו עוד יותר מאילו היה מביא קרבן בתחילה. אנחנו לומדים את החשיבות של מחשבות טובות!

כולו הפך לבן טהור הוא

עוד דוגמא של נגיעות לצד השני מצאנו כאן, זה לכאורה הלכה תמוהה, למה כשנפשט בכולו הוא טהור. אנחנו היינו חושבים שאדרבה, הוא טמא מוחלט לאין מרפא? דבר דומה מצאנו בסנהדרין בהלכות דיני נפשות, שאם כל הדיינים מחייבים, הוא זכאי.

מכאן אנו למדים שאין אדם שאין בו טוב, ואין מצב שאי אפשר לדון אותו לטוב. ואם כולם רואים רק רע, חייב להיות שיש כאן נגיעה שמסתיר את האמת, ולכן כולם דנים אותו לחיוב. וכן אין אדם שכולו רע, וא"כ אם כולו הפך לבן – בע"כ אין זה סימן טומאה!

הכרתי איש חכם, שכשהיה ויכוח גדול בין שני אנשים, והוא ראה שכולם היו שונאים את שמעון, ואף אחד לא אמר איזה דבר טוב עליו. הוא החליט שהולך לעזור לשמעון, כי אמר שלכולם חייב להיות איזה נגיעה שגורמת להם לראות רעת שמעון.

גם האדם לעצמו, אם הוא מרגיש שנוטה להאשים את עצמו, צריך לדעת שהוא עם נגיעה להרשיע את עצמו ולהיות שפל, והוא חייב לעשות לעצמו ספר ולרשום לעצמו מעלותיו ולהתבונן בהם עד שירגיש שהוא נכבד מאוד!!

מחשבות טובות

והזרתם את בני ישראל מטומאתם, ולא ימותו. כאן ובעוד מקומות אומרת התורה "ק אזהרת חיוב מיתה, בצד הטוב – ולא ימותו, מכאן למדנו שהקב"ה רוצה שנסתכל תמיד על הצד הטוב.

איך מתלמדים לדבר תמיד טוב?

בגמ' ברכות י' ע"א מסופר על חזקיהו המלך שנכנס אליו ישעיה הנביא ואמר לו, 'צו לביתך כי מת אתה' ובגמ' מבואר שחזקיה אמר אולי אקח את בתך לאשה, אמר לו ישעיהו – כבר נגזרה גזירה, ולא תחי' וכו'. אמר לו חזקיהו – בן אמוץ! (זהו דיבור חזק במיוחד – כמו בזמנינו שתקרא לאחד בשם משפחתו – "שווארץ!") כלה נבואתך, וצא! (יש

כאן ציווי חזק להפסיק נבואתו! וגם לצאת מהמקום!!). כך מקובלני מבית אבי אבא (דוד המלך) אפילו חרב חדה מונחת על צוארו של אדם אל יתיימש מן הרחמים. מאיפה קיבל דוד בטחון כ"כ חזק? הסיפור הראשון בנביא (שמואל א' י"ז) על דוד המלך הוא הריגת דוד את גלית. והמצב היה שכל כלל ישראל פחדו מגלית מאוד (וע"ש בנביא גבהו וחזקו וכל לבושו נחשת). כשדוד הגיע ושמע שגלית מחרף את ישראל, מיד אמר – מה יעשה לאיש אשר יכה את ה"פלשתי הלז", והסיר חרפה מעל ישראל, כי מי "הפלשתי הערל הזה", כי חרף מערכות אלקים חיים. במקום לפחד ממנו כמו כולם, הוא מזלזל בו ומבין שאין לפלשתי הערל שום כח נגד השי"ת!

וכשאמר לשאול שרוצה להלחם בגלית, אמר לו שאול שלא יוכל, ואמר דוד – שפעם הגיע אריה ונשא שה מהעדר, ודוד הציל את השה ובסוף תפס את הארי בזקנו והמית אותו וגם את הדוב הכה עבדך. וע"ש ששלושה פעמים הזכיר לשאול את הסיפורים האלה. ורואים כאן שסוד הצלחתו של דוד היה שכל פעם שהיה לו נס, הוא היה תמיד חוזר עליו ומשננו – עד שנכנס עמוק בלבו שהשי"ת נמצא אתו, וגדל בטחונו עד כדי שלא פחד כלל מגלית!!

הטבע הוא שאנחנו אוהבים ללעוס שוב ושוב את חסרונותינו וכשלונותינו, והאמת בדיוק להיפך שאנחנו צריכים לשנן דוקא את ההצלחות! אני מכיר יהודי שהיה לו משפט חמור. העורכי דין אמרו לו שאין צד שינצח. הוא אמר להם – בסיעתא דשמיא אני בטוח שאנצח! הוא נכנס אז לחדר ודבר עם השי"ת וחזק את עצמו בבטחון לחצי שעה. כשחזר לעורכי דין, הם כבר היו עם יותר תקוה. ובסוף, כמובן שהוא ניצח!

עוד על דוד המלך: אנחנו אומרים את התהלים של דוד, אבל להיות כמוהו זה משהו אחר לגמרי! הוא עבר חיים קשים במיוחד, היו לו שונאים שהציקו לו כסדר, היה לו קשיים מצד משפחתו, יותר ממה שאפשר לתאר! אחיו הוציאוהו מהבית ורצו שימות! (חשבוהו לממזר). הוא נרדף מחמיו – שאול, ומבנו (אבשלום).

איך היתה תגובתו במצבים האלה? הוא תמיד עמד לצד אויביו, שאול, אבשלום, שמעי בן גרא, ואבנר. הם קלקלו את כל החיים שלו, אבל זה לא הפריע לו. הוא היה בעולם אחר – לבד עם השי"ת. הוא חי עם האמת שכל נסיון זה מן השמים כדי לרומם אותנו לגדלות. הוא בטח בהשם ולא באנשים, עכשיו נבין שהוא היה היחיד שלא פחד מגלית!!

על חיילי נובהרדוק

*הגה"צ רבי בן ציון ברוך זצ"ל הגיע פעם ללייקווד. הוא מסר שיחה מוסר בביהמ"ד מלא וגדוש. הוא היה מאוד במנוחה וכל תנועותיו מכוונים. איש מאוד מסודר ועשה רושם חזק. מעולם לא שמעתי שיחה כזו כל חיי. הוא היה בעולם של עצמו, ושקוע בתוך הדברים שדיבר. הוא לא חשב כלל על הרושם שעושה על אחרים. הוא היה כל כך אמיתי. זה עשה עלי רושם כביר, והכניס בי פחד הדין. הדברים שאמר נגעו ללבו והוא חי והרגיש של מילה!

*אומרים שכשבנה את ישיבתו לפני המלחמה, הוא התעלף על פתחו של איזה נדבן. הוא פשוט שכח לאכול כבר שלשה ימים!!

עוד שמעתי שהיה מספר שהיתה חבורה שנכנסו לביהמ"ד לא מוכר להם, ועבדו על בטחון שיקבלו תרנגולת פטומה ויין ישן (עי' כתובות ס"ז): הביאו להם מאכלים אחרים, וסרבו לקבל עד שבסוף קבלו מה שבקשו! הבנתי שהרב ברוך ז"ל היה בעצמו ראש החבורה.

*פעם הייתי ברכב יחד עם הגה"צ ר' יענקלה גלינסקי זצ"ל זה היה יום קר וגשום, אבל החלון שלו היה פתוח והגשם הקר הכה על פניו. הוא לא טרח אפילו לסגור את החלון! בנובהרדוק התחנכו כ"כ לא להתפעל מדברים כאלה, עד כדי שזה לא הפריע לו (או שמצא ענין להמשיך לעבוד ע"ז).

*וכך מספרים שפעם הגיע להגר"ח ע גרוזינסקי זצ"ל באמצע החורף בחרו שהיה סחוט, (מלא מים) עד לשד עצמותיו, הגר"ח ע אמר מיד – זה כנראה בחרו מנובהרדוק שאינם מתפעלים מגשם! ואכן אותו בחרו כבר הלך שלשה ימים ברציפות בתוך הגשם החזק מבלי להתרגש!

*פעם הייתי עם תלמיד חשוב מנובהרדוק, מיד אחרי אסון במשפחתו, רח"ל. כשישב שבעה, הרבה גדולים הגיעו לנחם, וכולם נתפעלו מהתנהגותו המופלאה בשעתו הקשה, הוא היה מה שרצה להיות גם אז. האבלות שלו היתה טהורה! הוא הסביר לי שיש כל מיני מדות רעות ששולטות על אנשים, אם עצבות, או הרגשות אשמה, או הרצון לכבוד מאחרים, והוא ברח מכל אלה. ראיתי איך שהוא בכה בלוייה בדמעות שלישי, אבל הוא לא נשבר בכלל. לאחר כחדשים אכלתי אצלו בשבת, וראיתי איך שהוא ומשפחתו היו מלאים שמחה וגעשמאק. הוא ובניו ביתו עבדו על עצמם בתיקון המדות בדרך הנובהרדוק, והיו בריאים בנפשם מאוד. שום דבר לא היה יכול לשבור את הרוח של נובהרדוק. תמיד אצלם העיקר הוא הרוח!!

שמעו ותחי נפשכם! לשיעורי הרב - בקו השגחה פרטית בטלפון 02-3011300 ובקו ישיר 02-3011906
או בקול הלשון בטל' 1-4-93-03-9290709 לאנגלית 2, לאידיש 1, ללשה"ק 4

להארות והערות והשתתפות בהפצה: 0504154557 להפצה בירושלים: 0583223498 לקבל במייל: A7171474@GMAIL.COM

FOR BITACHON WEEKLY IN ENGLISH – thenewbitachonweekly@gmail.com